

Sp. zn. 6481/2017/VOP/JKV
Č. j. KVOP-34949/2017
Datum 15. listopadu 2017

Vážená paní A.,

odpovídám na Váš podnět ze začátku října tohoto roku, v němž uvádíte, že Vám nevyhovují školní jídelničky a především to, že nemůžete svým dětem zajistit veganské stravování v mateřské škole. Upozorňujete, že vedení mateřských škol je velice přísné a neumožňuje ani to, abyste dětem jídlo připravovala sama.

Při své činnosti se pravidelně setkávám se stížnostmi rodičů, kterým nevyhovuje školou poskytovaná strava z důvodu zdravotního stavu dítěte (např. celiakie, potravinové alergie), přesvědčení (požadavek na veganskou či vegetariánskou stravu), nebo upozorňují na nedostatky v kvalitě školního stravování. Případy souvisejícími se školním stravováním bych se mohla zabývat, pokud by vzniklo podezření na diskriminaci.¹ V případě požadavku na veganskou stravu přichází v úvahu jako diskriminační důvod světový názor.²

Ve Vašem podání neuvádíte konkrétnější informace, proto se k problému, na který upozorňujete, vyjádřím pouze v obecné rovině. I přesto je možné říci, že pokud by mateřská škola zcela odmítala jakoukoliv dohodu o alternativním stravování, mohla by se dopustit nepřímé diskriminace z důvodu světového názoru. Podrobnější vysvětlení najdete v následujícím textu.

Školní stravování

Dětem v mateřských školách je garantováno školní stravování.³ Škola má však povinnost zajistit stravování pouze v zákonem daném rozsahu – především výdejem ve školní jídelně připravených jídel. Příprava jídel v rámci školního stravování se řídí výživovými normami a rozpětím finančních limitů na nákup potravin.⁴ Výživové normy jsou stanoveny pro „klasickou“ stravu a pro laktoovovegetariánskou výživu. Vegetariánskou variantu lze uplatnit v případě, že s tím souhlasí všichni zákonní zástupci nezletilých strážníků nebo zletilí strážníci, anebo u provozovatelů stravovacích služeb, kde lze uplatnit podávání jídel na výběr.⁵ Pro veganskou stravu nejsou výživové normy upraveny.

---

1 Podle § 1 odst. 5 a § 21b zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

2 Problematikou požadavku na veganskou stravu ve škole se zabýval také Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 5. května 2011, č. j. 2 Aps 3/2010 - 112, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí NSS č. 8/2011, roč. IX, dostupný z: http://nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2010/0003_2Aps_100_20110511100658_prevedeno.pdf.

3 Vychází to z § 122 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání.

4 Které jsou stanoveny v příloze vyhlášky č. 107/2005 Sb., o školním stravování, ve znění pozdějších předpisů.

5 Příloha č. 1 vyhlášky č. 107/2005 Sb., o školním stravování, ve znění pozdějších předpisů.

Předškolní vzdělávání se od vzdělávání v dalších stupních liší tím, že ředitel či ředitelka mateřské školy má při přijetí dítěte povinnost stanovit na základě dohody s rodiči způsob a rozsah stravování dítěte tak, aby se dítě stravovalo vždy, pokud je v době podávání jídla přítomno v mateřské škole.⁶ V případě, že mají rodiče zvláštní požadavky na stravu z důvodu světonázoru, nemají ředitelé a ředitelky škol povinnost výdej takové stravy ve škole zajistit, aby však mohlo dojít k uzavření dohody o způsobu a rozsahu stravování dítěte v mateřské škole, musejí učinit vstřícné kroky.

Zákaz diskriminace

V oblasti vzdělávání a poskytování souvisejících služeb je nutné dodržet zákaz diskriminace upravený antidiskriminačním zákonem.⁷ Jedním z důvodů, na základě kterého je zakázáno rozlišovat, je i světonázor.⁸ Antidiskriminační zákon zakazuje diskriminaci přímou a nepřímou.

Nepřímou diskriminací se rozumí takové jednání nebo opomenutí, kdy na základě zdánlivě neutrálního ustanovení, kritéria nebo praxe je z některého z diskriminačních důvodů osoba znevýhodněna oproti ostatním. Ve Vašem případě by neutrální praxe spočívala v nemožnosti konzumovat v mateřské škole doma připravené potraviny. Nepřímou diskriminací není, pokud toto ustanovení, kritérium nebo praxe je objektivně odůvodněno legitimním cílem a prostředky k jeho dosažení jsou přiměřené a nezbytné.⁹ Legitimní cíl by v případě zákazu konzumace doma připravených potravin mohl představovat požadavek zajištění pořádku a bezpečnosti v jídelně a ochrana zdraví strávníků (resp. zajištění bezpečnosti potravin). Prostředky k dosažení legitimního cíle přitom musejí být přiměřené a nezbytné. Domnívám se, že by nebylo přiměřené vyloučit jakoukoliv možnost zajistit v mateřské škole alternativní stravu, pokud jsou rodiče ochotni ji sami připravovat a donášet do školy. Pokud by rodiče jídlo do mateřské školy přinášeli například v termoboxu, nepředstavuje to pro mateřskou školu žádné (případně minimální) zatížení navíc, neboť jídlo není třeba skladovat v lednici ani ohřívat.

Jak se proti postupu školy bránit?

V případě, že strava podávaná v mateřské škole nevyhovuje požadavkům dětí a jejich zákonných zástupců, by měla být uzavřena dohoda o jiném způsobu stravování. Mateřská škola nemusí vyjít vstříc jakýmkoliv požadavkům v oblasti stravování, jisté vstřícné kroky však v zájmu uzavření dohody učinit musí. V případě neshod při jednání se školou je možné obrátit se na zřizovatele, kterým je ve většině případů obec (město).

Pokud by se ani za přispění zřizovatele nedařilo dohody o způsobu stravování dosáhnout, můžete se obrátit se stížností na Českou školní inspekci, jež může v rámci své působnosti prověřit dodržování platných právních předpisů na úseku školního stravování. Informace

---

6 Viz § 4 vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

7 Ustanovení § 1 odst. 1 ve spojení s § 2 odst. 3 zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací, ve znění pozdějších předpisů.

8 Otázkou, zda lze vegetariánství a veganství považovat za světonázor ve smyslu antidiskriminačního zákona, jsem se zabývala ve zprávě ze dne 14. dubna 2016, sp. zn. 6799/2014/VOP, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/3976>.

9 Ustanovení § 3 odst. 1 antidiskriminačního zákona.

o tom, jakým způsobem se na Českou školní inspekci obrátit, naleznete zde <http://www.csicr.cz/cz/O-nas/Informace-Stiznosti/Podani/Stiznosti,-podnety,-petice>.

V případě inspekční činnosti konané na základě stížnosti prošetřuje Česká školní inspekce jednotlivá tvrzení uvedená ve stížnosti a výsledek šetření předává zřizovateli k dalšímu řízení. Zřizovatel informuje Českou školní inspekci o vyřízení stížnosti a o případných opatřeních přijatých k nápravě. Na činnost České školní inspekce se vztahuje má působnost při ochraně osob před jednáním úřadů, proto se na mě můžete znovu obrátit v případě nespokojenosti s postupem České školní inspekce.

Vážená paní A., pokud byste měla ve věci jakékoliv další dotazy, můžete kontaktovat pověřenou zaměstnankyni Kanceláře veřejného ochránce práv Mgr. Janu Kvasnicovou na adrese jana.kvasnicova@ochrance.cz nebo na tel. čísle 542 542 309.

S pozdravem

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

Přílohy

Jak se obracet na veřejného ochránce práv
Rovné zacházení a ochrana před diskriminací